

Susan Cornwell

WASHINGTON. Reedel avaldas Eesti president Toomas Hendrik Ilves arvamust, et NATO hiljutine otsus jätta Gruusiale liikmelisuse tegevuskava andmata võis näidata rohelist tuld Venemaale, kes astus „provokatiivse” sammu, et tugevdada sidemeid Gruusia separatistidega.

Ilves, kelle valitsetav Balti riik oli nagu Gruusiagi omal ajal osa Nõukogude Liidust, kiitis Thbilisit külma närvi eest pärast seda, kui Venemaa president Vladimir Putin andis kolmapäeval valitsusele korralduse sõlmida õiguslikud suhted naaberriigist Gruusiast eralduda soovivate Abhaasia ja Lõuna-Osseetia piirkondadega.

„Me leiame, et Venemaa dekreet on provokatiivne, ebatulemuslik ja täiesti vale,” sõnas USA visiidil viibiv Ilves Reutersile antud intervjuus pärast kohtumist USA asepresidendi Dick Cheney ja välisministri Condoleezza Rice’iga.

„Me leiame, et see dekreet tuleks tagasi võtta või tühistada,” sõnas inglise keeles kõnelnud Ilves. USA ja Euroopa Liit, mille liige Eesti on, kutsusid reedel Venemaad üles dekreeti tühistama.

Eesti ja veel mõned Nõukogude Liitu või selle mõjusfääri kuulunud riigid toetasid sel kuul Bukarestis toimunud NATO tippkohtumisel plaani pakkuda Gruusiale ja Ukrainale liikmelisuse tegevuskava, mis on esimene samm NATOga ühinemise suunas.

Ka USA pooldas Ukrainale ja Gruusiale liikmelisuse tegevuskava andmist. Ent Saksamaa, Prantsusmaa ja mõned teised riigid leidsid, et kumbki riik ei ole veel valmis ja et selline samm pahandaks Venemaad.

NATO tegi kompromissi, lubades Ukrainale ja Gruusiale, et need võivad ühel päeval Lääne alliansiga ühineda, ent keeldudes neile praegu veel liikmelisuse tegevuskava andmast.

„Sellist mõnede liikmete vastuseisu ja keeldumist võidi (Moskvas) tõlgendada rohelise tulena selle üsna ohtliku sammu astumiseks,” ütles Ilves Reutersile.

Ilves tundis muret, et kas NATO äraütleva otsuse taga polnud „justkui ootus, et grusiinid reageerivad viisil, mis välistaks tulevikus neile liikmelisuse tegevuskava andmise.”

„Gruusia inimeste reaktsioon (Putini dekreedile) on silmapaistvalt ja kiiduväärselt rahulik,” ütles ta. Ent Ilves ei olnud kindel, kas Thbilisi suudab ka edaspidi tasakaalukaks jääda, sest mais on tulemas parlamendivalimised. Ta küsis: „Kui mitu pöske teil on, mida löömiseks ette keerata?”

Eestil endalgi oli Venemaaga eelmisel aastal probleeme. Eesti otsus teisaldada mullu aprillis Punaarmee sõduri pronkskuju pealinna keskmest tõi kaasa massirahutused eeskätt venekeelsete noorukite hulgas ja neli nädalat kestnud rünnaku Eesti Interneti-infrastruktuurile.

Ilvese visiit USAsse leidis aset ajal, mil seal tuli ekraanile dokumentaalfilm laulvast revolutsioonist. Filmis rõhutatakse riigi üsna rahulikku meelt oma iseseisvuspüüdlustes 1980. aastate lõpus.

Nõukogude Liit annekteeris Eesti 1940. aastal ja rekupeeris selle pärast Teist maailmasõda. Riik taastas oma iseseisvuse Nõukogude Liidu lagunemise järel 1991. aastal.

„Jäime rahulikuks, väljendades oma ängistust laulu kaudu,” kirjeldas Ilves iseseisvumisele eelnenud aastaid.

Ta naeratas. „Meie Gruusia sõbrad ütlevad, et teie, eestlased, olete liiga vaoshoitud. Ma arvan, et me oleme emotsionaalsed küll, kuid võib-olla väljendame oma tundeid teisiti.”